

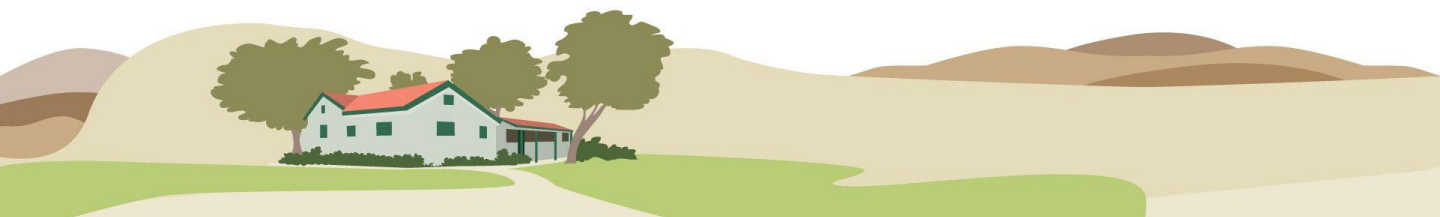
מערך הדרכה בצריף בן-גוריון

אתר תיירות מורשת מוביל בנגב בו נבחנת מורשתו של בן-גוריון

תוכן העניינים:

עמ' 1	מבוא למערך
עמ' 2	תיאור מבנה המערך ומפת האתר
עמ' 3	מיצג אנימציה 'בן-גוריון מארח'
עמ' 4-5	צריף המגורים של פולה ודוד בן-גוריון
עמ' 6-7	תערוכת בית הגבס
עמ' 8-10	סרט 'איזהו מנהיג'
עמ' 11-13	שולחנות הפעלה 'בן-גוריון במבחן הזמן'
עמ' 14	פסל בן-גוריון עומד על הראש
עמ' 15	תבליט הנגב
עמ' 16	תערוכת 'הזקן והעם'-תיאור והוראות הפעלה כלליות
עמ' 17	תערוכת 'הזקן והעם'-עברות שמות (תצוגה ירוקה)
עמ' 18	תערוכת 'הזקן והעם'-הכנס בשייח' מוניס (תצוגה צהובה)
עמ' 19	תערוכת 'הזקן והעם'-בן-גוריון בוואדי סאליב (תצוגה אדומה)

מבוא למערך

למדריך ולמדריכה בצריף בן-גוריון - שלום

בסוף שנת 1973 הלך לעולמו דוד בן-גוריון. בצוואתו, הוא כתב כך:

"אֲבַקֵּשׁ כִּי הַמְבְּנָה בְּשָׂדֵה בְּקָר אֲשֶׁר שָׁמַשׁ כְּמָקוֹם מְגוּרֵי עַד לְיוֹם פְּטִירָתִי יִשְׁמַר בְּצוּרְתוֹ הַנוֹכְחִית עַל כָּל הָרְהוּט, הַסְּפָרִים וְכַתְבֵּי הָעֵת הַמְצוּיִים בּוֹ. בְּקִשְׁתִּי כִּי לְאַחַר מוֹתִי יִהְיֶה בֵּית הַמְּגוּרִים בְּשָׂדֵה בְּקָר עַל הַסְּפָרִיָּה וְהַנְּכָסִים שָׁבוּ פְּתוּחִים לְצִבּוֹר הַרְחֵב".

במערך שלפניכם תמצאו התייחסות אל כל התערוכות שבאתר צריף בן-גוריון, אך סדר הכניסה לתערוכות אינו מחייב. הביקור בתערוכות הצריף מודולרי ותלוי בזמן העומד לרשות הקבוצה, ההדרכה בתערוכות הצריף אינה מוכתבת במסלול קבוע, גם בכל אחת מהתערוכות אין מסלול קבוע ואין הכרח להתייחס לכל המוצגים.

אם יש בקבוצתכם **אנשים עם מוגבלות**, אתם מוזמנים להיעזר במערכי ההדרכה למבקרים עם מוגבלות, הנמצאים בעמוד 'מידע למדריכים ומורי דרך' באתר האינטרנט שלנו.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה ולסייע בהכנת ההדרכה, מוזמנים להתייעץ איתנו לפני

הביקור בצריף: **08-6560469**

הרעיונות לשיחה ולהדרכה המוצעים במערך נובעים מנושאי הליבה שעליהם אמון המכון למורשת בן-גוריון:

- חלוציות
- ממלכתיות
- מנהיגות
- נגב
- חברת מופת

הצריף והתערוכות הסובבות אותו נמצאים בשכונה הראשונה של קיבוץ שדה בוקר. בביקור אנחנו מבקשים לתווך למשתתפים חוויה שתהיה רלוונטית בעבורם, ולא דווקא לשמש צינור של ידע, לכן חשוב לשאול שאלות שיחברו את המבקרים לאתר ויבררו את המחשבות ואת התחושות שעולות בהם בעקבות הביקור.

מה נמצא במערך?

כל התצוגות מוצגות במערך באותה דרך:

- תיאור התצוגה
- הוראות הפעלה
- הצעות להדרכה

לנוחותכם עוד מידע הנוגע לביקור באתר הצריף:

- נצלו את פינות הישיבה המפוזרות ברחבי האתר, לשיח עם הקבוצה.
- השירותים מסומנים במפה- בכניסה לאתר ובתערוכת 'הזקן והעם'.
- אין לאכול ברחבי האתר-אנו ממליצים לעצור בחניון 'הרועה', שנמצא מעבר לכביש.
- החניה מסומנת במפה.
- קבוצות מתבקשות להשאיר את התיקים באוטובוס.

מיצג אנימציה - 'בן-גוריון מארח'

תיאור:

בשביל הכניסה לאתר צריף בן-גוריון יש ארבע סככות, **בשתי** סככות פועל מיצג האנימציה: 'בן-גוריון מארח', שתי הסככות האחרות משמשות לקבלת פנים (הסתכלו במפה).

להזמנת הסככות לקבלת פנים, לפינת קפה, לארוחות ולשמירת תיקים יש לפנות דרך מייל

ההזמנות: zrif@bgh.org.il

הוראות הפעלה:

למיצג האנימציה יש כפתורי הפעלה בחמש שפות (עברית, אנגלית, רוסית, צרפתית וספרדית).

אורך מיצג האנימציה כ-12 דקות.

אם בסככות האנימציה מתקיימת פעילות, אנא, המתינו בחוץ.

הצעות להדרכה:

לפני הצפייה בסרטון אפשר לקיים שיחת פתיחה קצרה ולשאול שאלות על דוד בן-גוריון.

לאחר הצפייה בסרטון אנו ממליצים לקיים שיחה, לפניכם כמה שאלות שיכולות לעזור:

- מהו הנושא הבולט ביותר בסרטון?
- מדוע עבר בן-גוריון מתל אביב לנגב? אילו סיבות נוספות יכולות להיות למעבר זה לדעתכם?
- למה הנגב כה חשוב לבן-גוריון? מה הוא רואה בו?
- איזו תקווה נושא עימו בן-גוריון?

חזרה למפה

צריף בן-גוריון

תיאור:

צריף בן-גוריון הוא בית המגורים המקורי של פולה ודוד בן-גוריון, הצריף עומד בשכונה הראשונה של קיבוץ שדה בוקר.

הוראות הפעלה:

בצריף נמצא תמיד מדריך או מדריכה. המדריך יקבל את פניכם ויעזור לפי הצורך. כדי להיזכר בסיפורי החפצים הנמצאים בצריף, מומלץ להיכנס לפני ההדרכה למצגת החפצים שלנו, הנמצאת באתר האינטרנט, מלבד זאת תוכלו למצוא בצריף שלטים ובהם דברי הסבר. לפני הכניסה לצריף הנחו את המבקרים:

- אין לעבור את החבלים
- מותר לצלם ללא פלש בלבד
- אין להכניס נשק ארוך לצריף, מפאת השמירה על המוצגים
- אין להכניס אוכל או שתיה לצריף
- אין להכניס תיקים לצריף

הצעות להדרכה:

- דף הפעילות 'הנה הנה', הדף מיועד בייחוד לצעירים בגילים 6-12 ואפשר לקבל אותו בכניסה לצריף. הדף מוביל את הילדים באמצעות משחק 'חפש את המטמון' אל חפצים מעניינים בצריף. גם דף 'הנה הנה' נמצא בעמוד 'מידע למדריכים ומורי דרך'.
- לפני הכניסה לצריף, נשאל את הקבוצה: "על מה אתם מסתכלים כשאתם נכנסים בפעם הראשונה לבית של אדם אחר? מה אתם יכולים ללמוד על מי שגר בבית מהתבוננות בחפציו?". אנו מציעים להיכנס עם שאלות אלו לצריף של בן-גוריון – להסתכל על הפריטים השונים ולחשוב מה הם מלמדים אותנו על בן-גוריון. בזמן המתאים כדאי לאסוף את התשובות של חברי הקבוצה ולבחון יחד איזו דמות מצטיירת לעינינו משילוב התשובות.
- בחדר העבודה של בן-גוריון יש כ-5,000 ספרים. באילו נושאים הם עוסקים? איזו דמות של מנהיג משתקפת מאוסף הספרים הזה? איזה ספר הייתם ממליצים לראש הממשלה הנוכחי לקרוא? למה?
- מדוע, לדעתכם, ביקש בן-גוריון בצוואתו להפוך את הצריף לאתר פתוח למבקרים ולהשאירו כמו שהיה בזמן שחי בו?

צריף בן-גוריון

המשך הצעות להדרכה:

- חוו דעתכם, האם הצריף מייצג בית של אדם פרטי או בית של ראש ממשלה?
- איזה פריט מהצריף הייתם מציגים בבית שלכם? איזה פריט הייתם לוקחים לעבודה? הסבירו את בחירותיכם.

- עד כמה דומה הצריף לבית שלכם? במה דומה? במה שונה?
- נחלק את הקבוצה לקבוצות קטנות של עד ארבעה משתתפים. נציג לקבוצה את סיפור המסגרת:

אתם שומרי הצריף. לצערכם, פרצה שרפה והצריף בסכנה. לוחמת האש שהגיעה לכבות את השריפה אמרה שיש לכם זמן להציל פריט אחד בלבד לפני שתאלצו לפנות את המקום. החליטו כקבוצה איזה פריט תצילו. שימו לב, עליכם להסביר לשאר החברים מדוע בחרתם בפריט זה דווקא. לאחר שכל קבוצה קטנה בחרה בפריט, נשמע את הבחירות השונות ואת ההסבר לכל בחירה.

תערוכת בית הגבס

תיאור התערוכה: המבנה שבו ממוקמת התערוכה הוא מבנה מקורי הידוע בשם 'בית הגבס', זהו מבנה הקבע הראשון שנבנה בקיבוץ. הוא נבנה כניסוי והדגמה לשימוש במחצבי הגבס ממכתש רמון לצורך בניה ולאורך השנים שימש לייעודים שונים, ביניהם: תינוקיה, בית תרבות, חדר אוכל של פונדק דרכים, חנות יד שניה, ועוד.

התצוגה מספרת את סיפורו של האזור שאליו בחר בן-גוריון "לעלות" לאחר שפרש מראשות הממשלה: יישוב קטן בנגב, בפריפריה החברתית והגאוגרפית של הארץ, אשר הפך עם השנים לקיבוץ.

חלל התערוכה מציג פנים שונות של התיישבות בשדה בוקר: בקיר המזרחי מוצגים אתגרי השנים הראשונות של מתיישבי שדה בוקר, בקיר הצפוני מסופר סיפורו של שדה בוקר לאורך השנים מזווית מקומית, בקיר המערבי תוכלו ללמוד על חייו של בן-גוריון בשדה בוקר, ובקיר הדרומי תוכלו להתנסות בהפעלות אשר דרכן תלמדו על חזון הנגב של בן-גוריון.

תערוכת בית הגבס

הצעות כלליות להדרכה בבית הגבס:

בקשו מהקבוצה להסתובב בחלל התערוכה: לקרוא ציטוטים ומכתבים, להקשיב לקטעי האודיו, להפעיל את המוצגים ולבסוף לעמוד ליד פריט שמסקרן או מרגש אותם במיוחד. ננחה דיון על חלק מהמוצגים שנבחרו ע"י הקבוצה.

בשנת 1953 הגיש בן-גוריון מכתב התפטרות וכעבור חודשים ספורים עבר לשדה-בוקר. הסתובבו בתערוכה ומצאו הסבר להחלטה זו. עמדו ליד הפריט שבחרתם. הסבירו. (חשוב לזכור – אין כאן תשובה אחת נכונה יותר מאחרות וכל אחד מהקירות מספק הסבר מסוג אחר)

3. חזון הנגב ושדה בוקר:

חשבו על חזון שיש לכם הנוגע לנגב או לחברה בישראל. של מי האחריות לקדם ולפעול למען הגשמת החזון הזה?

- כעת נאמר שציר דמיוני עובר בין הקיר המערבי (בן-גוריון) לקיר המזרחי (ראשוני שדה בוקר). קצה אחד של הציר הוא אחריות השלטון (בן-גוריון) והקצה השני הוא אחריות האזרחים (שדה בוקר). עמדו במקום המתאים – של מי האחריות להגשמת החזון? של המדינה או של האזרחים? מדוע בחרתם במיקום הזה?
- מה אתם לוקחים מסיפורם של אנשי שדה בוקר כדי לקדם את הגשמת החזון שלכם? ומה אתם לוקחים מבן-גוריון?

חזרה למפה

דגשים לפי קירות:

קיר מזרחי (קיר המייסדים)

בקשו מאחד המשתתפים להקריא את פרסומו של חגי אבריאל בעלון הקיבוץ.

דמיינו לעצמכם שחבר טוב שולח לכם וואטסאפ עם ההודעה הזו. איך הייתם מגיבים? מה ניתן ללמוד על מייסדי שדה בוקר ועל חלוצים בכלל מהקטע הנ"ל?

קיר צפוני (שדה בוקר לאורך השנים)

לאחר התבוננות והקשבה לאודיו בקיר זה (שדה בוקר):

- האם יש קטע ששמעתם שעניין אתכם במיוחד? (אם כן – ניתן להשמיע לכל הקבוצה)

- האם יש יתרונות/ חסרונות למגורים ביישוב כמו שדה בוקר שלמדתם עליהם מהתצוגה ולא חשבתם עליהם קודם?

קיר מערבי (בן-גוריון בשדה בוקר):

בחרו את אחד המכתבים. קראו אותו וחשבו על הנמען (מי שהמכתב מיועד אליו):

- איך הוא הרגיש כשקרא את המכתב הזה?

- מה הייתם עונים לו הייתם מקבלים את המכתב בעצמכם?

- מה אפשר ללמוד על בן-גוריון מהמכתב שקראתם?

קיר דרומי (חזון הנגב):

- ממה מורכב לדעתכם "חזון הנגב" של בן-גוריון?

- בן-גוריון פיתח את הנגב, ובחר לעלות ולגור בו. מדוע הנגב היה כל כך חשוב עבורו?

- האם לדעתכם החזון מתממש בימנו?

- שאלות לפי קירות:

חקלאות: על מי מוטלת האחריות לפיתוח החקלאות בנגב? מדוע? (ניתן להשתמש בעזר ההדרכה

של השיר 'עגבניה בערבה' כדי להראות שבן-גוריון סבר שלממשלה תפקיד חשוב)

התיישבות: מי גר בנגב? למה? (חלק היו פה, חלק באו מרצונם וחלק יושבו פה כחלק ממדיניות

ממשלתית של פיזור אוכלוסין)

תעשייה: למה לדעתכם היה חשוב לבן-גוריון לפתח את התעשייה בנגב? (להתייחס לאספקטים

שונים – ניצול המחצבים לטובת פיתוח הארץ, פרנסה למתיישבים, ייצור ידע והפצתו בעולם עבור

מדינות מתפתחות).

סרט-איזהו מנהיג'?

תיאור:

במרכז מרחב התערוכה נמצא הסרט 'איזהו מנהיג'.

משך הסרט **17 דקות**, הסרט מעניין ומעורר דיון. עם זאת, כדאי לחלק את הזמן בין הסרט למוצגים נוספים בתערוכה.

בסרט חמישה פרקים העוסקים בהחלטות מנהיגותיות של בן-גוריון:

- מאבקו של בן-גוריון בן ה-19 למען הציונות ולמען השפה העברית ונגד תנועות אחרות ברחוב היהודי שבאימפריה הצארית (1905).
  - תפישת העולם של בן-גוריון הגורסת כי על תנועת הפועלים להוביל את התנועה הציונית, על תפישת עולם זו כתב בעיתון האחדות (1910).
  - ההבנה של בן-גוריון כי כדי לנצח במלחמת העצמאות יש לרכז כוח צבאי בדרך לירושלים, לקראת מבצע נחשון (מרץ 1948).
  - הכרעתו של בן-גוריון לקבל את כספי השילומים מגרמניה למרות התנגדויות בכנסת ובחלק מהציבור (1952).
  - החלטתו של בן-גוריון לעבור לנגב, לקיבוץ שדה בוקר (1953).
- מוצגים נוספים בחלל תצוגה זה: קריקטורות בנושא מנהיגותו של בן-גוריון, כובעים המייצגים את התפקידים הרבים שמילא בן-גוריון, דוגמה של המיקרופון ששימש את בן-גוריון בהכרזת העצמאות, תמונות משפחתיות, שרוול מגואל בדמו של בן-גוריון משנת 1957.

סרט-איזהו מנהיג'?

הוראות הפעלה:

בתצוגת 'איזהו מנהיג' יש פאנל שליטה ליד הדלת הדרומית. לפני הפעלת הסרט יש ללחוץ על הכפתור הירוק, כפתור זה מפעיל את השעון שמחוץ לתצוגה ומאפשר למבקרים אחרים לדעת מתי מסתיים הסרט. להפעלת הסרט בשפה העברית מומלץ ללחוץ על כפתור 'כבדי שמיעה', כך יופיעו גם כתוביות. כדי לעצור את הסרט יש ללחוץ לחיצה ארוכה על כפתור 'STOP'

להפעלת הסרט:
1. לחצו על הכפתור הירוק
2. בחרו את השפה הרצויה

To activate the film
1. press the green button
2. Choose the required language

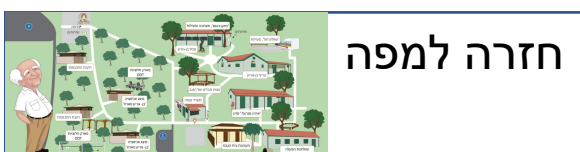

סרט-איזהו מנהיג'?

הצעות להדרכה:

- משימה לצפייה- לפני הצפייה ננחה את המשתתפים לבחור משפט אחד שנאמר בסרט ושנראה להם ראוי להיות המוטו שלהם. משפט שייתלו במשרד או בבית. לאחר הצפייה אפשר לבקש מן המבקרים להסביר את בחירתם.
- איזה סוג של מנהיגות רואים בסרט? מהי התכונה החשובה ביותר למנהיג לפי דעתכם? אם יש זמן והחלל פנוי אפשר לבקש מן המבקרים להתבונן במוצגים ולבחור פריט או שניים המבטאים פן ממנהיגותו של בן-גוריון.
- ננחה את המבקרים להסתובב בחדר ולבחור מוצג שהיו מעניקים מתנה לראש הממשלה הנוכחי. בקשו מן המבקרים להסביר מדוע בחרו במוצג הזה, מה הוא מסמל בעבורם ואיזה ערך עומד מאחורי הבחירה שלהם
- הצעה לדיון מסכם- איזו תכונה אנחנו מחפשים במנהיגים הלאומיים שלנו? איזה ערך אנחנו מצפים שיוביל אותם? במה דומים המנהיגים הישראלים של המאה ה-21 לדוד בן-גוריון? במה הם שונים?
- התבוננו בתצוגת הכובעים שעל הקיר המערבי-
  - איזה כובע הכי מסקרן אתכם? מדוע? מה הייתם רוצים לשאול על הכובע הזה?
  - איזה כובע היה החשוב ביותר לבן-גוריון לדעתכם?
  - אילו כובעים היו נוספים לתצוגה אם בן-גוריון היה ראש ממשלה בימינו?
  - מה דעתכם על התכונה הזו – להחזיק בכובעים רבים? האם זה דבר חיובי או שלילי?
  - איזה כובע הייתם רוצים לקבל? למה?

שולחנות הפעלה- 'בן-גוריון במבחן הזמן'

תיאור:

תערוכה זו עוסקת בשלושה תחומים ממשנתו של בן גוריון: הנגב, תפקיד הנוער וצבא העם. בתערוכה נבחן המעבר מחזון למעשה בכל תחום, וכן כיצד עמד החזון של בן-גוריון במבחן הזמן בחברה הישראלית.

מוקד התערוכה הם שולחנות הפעילות. כיוון ששולחנות הפעילות מושכים מאוד ומבנה התערוכה מקשה על עריכת דיון, כדאי להפעיל את השולחנות לקבוצה ולנהל שיחה מחוץ לתערוכה באחת מפינות הספסלים.

הוראות הפעלה:

בתצוגת 'בן-גוריון במבחן הזמן' יש פאנל שליטה להדרכת קבוצות. פאנל השליטה נמצא ליד הדלת הדרומית.

רצוי להיכנס מהדלת הדרומית, כדי להפעיל את פאנל השליטה לפני שנכנסים המבקרים. אם בחרתם להיכנס מהדלת הצפונית (שמול תצוגת 'איזהו מנהיג'), ולא מסביב, יש להנחות את חברי הקבוצה לחכות ליד הדלת ולא להיכנס.

בפאנל השליטה יש ללחוץ על כפתור 'יציאה' ואז על 'עברית', כעת השולחנות לא עובדים ורק המדריכים יכולים להפעיל אותם.

לאחר שחברי הקבוצה התיישבו סביב השולחנות אתם מוזמנים להפעיל את אחד המשחקים, לאחר שהמשחק הסתיים אפשר להפעיל משחק נוסף על ידי לחיצה על אותם כפתורים.

ליד הכניסה לצריף יש ספסלים שערוכים בצורה המזמנת שיח קבוצתי. זה מקום מצוין לשיחה לפני הפעילות ולאחריה.

תמונה של פאנל השליטה בעמוד הבא

שולחנות הפעלה- 'בן-גוריון במבחן הזמן'

הוראות הפעלה:

להפעלת כל השולחנות יחד לקבוצה:

יש ללחוץ:

1. כפתור יציאה
  2. כפתור שפה
  3. כפתור נושא פעילות
- אם רוצים לתת מבווא ניתן לחכות עם הליחיה על כפתור נושא הפעילות

REDMI NOTE 9 PRO
AI QUAD CAMERA

CRESTRON

MPC-M10

חזרה למפה

שולחנות הפעלה- 'בן-גוריון במבחן הזמן'

הצעות להדרכה:

לאחר שהמבקרים שיחקו בשולחנות ההפעלה נצא עם הקבוצה אל הספסלים שמצפון למבנה, הצעות לשאלות לשיחה על הפעילות:

- עד כמה לדעתכם עמד חזון בן-גוריון במבחן הזמן בכל אחד מהנושאים?
- האם דוד בן-גוריון היה מרוצה מתשובותיכם לפי דעתכם?
- האם החזון של בן-גוריון בנושאים אלה רלוונטי עדיין לחברה הישראלית?
- במה שונה ובמה דומה תקופת העיצוב של החזון לתקופתנו?
- בהדרכת חיילים כדאי להתמקד בחזונו של בן-גוריון בנושא 'צבא העם'. עד כמה דומה צה"ל שאתם מכירים לצה"ל שראה בן-גוריון בחזונו?

אפשר להדריך על הקריקטורות בתצוגה.

הגדרת 'קריקטורה': "קריקטורה היא איור שמתאר אדם או מצב בצורה מוגזמת, תוך הבלטה מופרזת של פרטים מסוימים, בדרך כלל מאפיינים חיצוניים או נקודות תורפה, במטרה להצחיק ולעיתים גם לעורר ביקורת"

- עם איזו קריקטורה אתם מזדהים? מדוע? איזו קריקטורה מרגיזה אתכם?
- איזו ביקורת מובעת בקריקטורה שמצאה חן בעיניכם? איזו ביקורת מובעת בקריקטורה שהרגיזה אתכם?
- איזו קריקטורה הכי מצחיקה לדעתכם?

חזרה למפה

פסל בן-גוריון עומד על הראש

תיאור:

ליד תצוגת 'הזקן והעם' נמצא פסל של בן-גוריון עומד על הראש. את העמידה על הראש למד בן-גוריון בהמלצתו של ד"ר משה פלדנקרייז, שהמציא שיטה: "שמטרתה שכלול היכולת של האדם.. השיטה פונה לכל אדם המעוניין לשפר את תפקודו הגופני והנפשי". (ויקיפדיה)

הוראות הפעלה:

שימו לב: האומנם הפסל נראה כמזמין את המבקרים לעמוד על הראש לצד בן-גוריון, אבל האזור מסביב לפסל אינו מתאים לעמידה על הראש – אין לנסות לעמוד על הראש על משטחים קשים.

הצעות להדרכה:

- נשאל: למה, לדעתכם, עמד בן-גוריון על הראש? מה רואים אחרת כשעומדים על הראש?
- על מה הייתם אתם רוצים להסתכל אחרת בחיים שלכם? במדינה?
- נקריא את המכתב ששלח בן-גוריון לבתו:

פה אני פתוח בכל יום, והחולות שעל שפת הים נוחים לעמידה על הראש. פלדנקרייז נסע לששה שבועות ללונדון. חרביליו האחרונים אתי היו להעמידני על הראש. בנוכחותו לא הצלחתי לעשות זאת כהוגן. ופה רק נחברר לי הסוד: מכיוון שלא פחדתי מנפילה – לא נפלתי, ומצאתי העמידה הנכונה. ועכשיו אני עומד גם בחדר, סבלי פחדש שאפול או אתגבל.

- בן-גוריון מצליח לעמוד על הראש רק כשהוא מפסיק לפחד מהנפילה. חשבו מה בחייכם מפחיד אתכם ומשתק אתכם מלפעול?
- על איזה חשש מנפילה אתם רוצים להתגבר?

תבליט הנגב

תיאור:

המפה נמצאת תחת פרגולה ומוקפת בספסלים, לכן היא מקום מצוין לשיחה קבוצתית.

הוראות הפעלה:

נזמין את חברי הקבוצה לשבת על הספסלים מסביב לתבליט.

הצעות להדרכה:

- סקירה גאוגרפית על הנגב.
- האם אתם מזהים מקומות שטיילתם בהם בנגב? האם טיילתם לבד או עם המשפחה?
- מהו הפוטנציאל שראה בן-גוריון בנגב? אילו אפשרויות טמונות בו לפי דעתו? מול מפת התבליט?
- אם תהיו ראש הממשלה, מה תוסיפו לנגב? (נבקש מהם לקום ולהדגים איפה ולמה).
- האם לדעתכם צריך להרחיב את ההתיישבות בנגב או להשאיר את הנגב לטיולים ולבעלי חיים?

חזרה למפה

הזקן והעם- תיאור והוראות הפעלה כלליות

תיאור:

בתערוכה מוצגים שלושה נושאים המציגים את הקשר שבין בן-גוריון לעם שהנהיג:

התכתבות בנושא עברות שמות (תצוגה ירוקה), בהתכתבות ניכר רצונו העז של בן-גוריון שאזרחי ישראל יישאו שמות עבריים.

כינוס הנוער בשייח' מוניס (תצוגה צהובה) בן-גוריון לא זכה להקשבתם של בני הנוער, אבל המשיך לקיים עימם דו-שיח בכתב ובעל פה.

וכינוס בוואדי סאליב (תצוגה אדומה) בן-גוריון ניהל מהבמה דו-שיח עם אזרח, שמחה על מצבו הכלכלי.

בכל אחד ממקרי המבחן מובאות העמדות של בן-גוריון ובני שיחו. המטרה היא לנסות לפענח מה הניע את שני הצדדים ולברר איך בן-גוריון ובני שיחו חוו את המפגש.

הוראות הפעלה:

בכל נושא נחשפים המבקרים לתוכן בעזרת תערוכה וסרטון:

- התערוכה מוצגת על הקיר. בתערוכה טקסט ראשי המציג את הסוגייה וכמה מקורות המציגים את עמדתו של בן-גוריון ואת עמדתו של הציבור בסוגיה זו.
- סרטון אנימציה קצר שמציג את האירועים ומסתיים בשאלה.

בכניסה לתערוכה נציג את הנושא המחבר בין שלוש התערוכות המוצגות בחדר, הקשר בין הציבור למנהיג, ונקרא ביחד את הטקסט המרכזי. נציע לקבוצה להסתובב ולהתרשם מהתצוגות.

מכיוון שלרשות המדריך או המדריכה זמן קצר יחסית, אנו ממליצים לבחור בנושא אחד ולהתמקד בו. אנו ממליצים להתחיל בנושא עברות השמות (תצוגה ירוקה).

עברות שמות-תצוגה ירוקה

הצעות להדרכה:

- נפתח בצפייה בסרטון. לאחר הצפייה נערוך דיון קצר בשאלה המוצגת בסוף הסרטון: "ואת, אתה, האם אתם חושבים שבן-גוריון היה מרוצה משם המשפחה שלכם? והאם אתם חושבים שמנהיג צריך להתערב בעניין כזה?"

לאחר הדיון ננחה את הקבוצה לבקר בתערוכה. ולחפש בה תשובה או כיוון לתשובה לשאלות שעלו בדיון, שאלות נוספות שאפשר לשאול:

- אילו שאלות עולות בכם בעקבות הצפייה בתערוכה?
- איזה מוצג בתערוכה מעניין אתכם במיוחד? מדוע?
- מה היו הסיבות שבגינן עודדה המדינה עודדה את הישראלים לעברת את שמותיהם?

הפעלה: בתחנה אפשר להפעיל את חברי הקבוצה בשתי דרכים. אפשר לבחור באחת מהן או בשתייהן זו אחר זו. **באחת** נבקש מהמשתתפים לספר את סיפור שם המשפחה שלהם **ובשנייה** נבקש מהם לבחון את שם המשפחה שלהם בעזרת המגנטים שבתצוגה. בפעילות המגנטים על כל משתתף להניח את המגנט שלו על קריקטורת 'כור ההיתוך', לפי המקום ששם המשפחה מתאים אליו, בחלק העליון של הקריקטורה או בחלקה התחתון.

סיכום: ננחה דיון קצר

- אילו נושאים הם אישיים ואינם מעניין המדינה?
- הרצון של בן-גוריון לעברות שמות משפחה מבטא את תחושתו שלעברות שמות תפקיד חשוב ביצירת האומה החדשה, האם אנו זקוקים לעברות שמות גם היום?
- לדעתכם, האם כור ההיתוך הצליח במשימתו?
- עד כמה הוא הועיל לחברה הישראלית לדעתכם? עד כמה הזיק לה?
- לדעתכם, איך היה מתקבל בימינו מבצע עידוד מסוג זה? איך הייתה החברה הייתה מגיבה ללחץ של ההנהגה המדינית? ממה נובעים ההבדלים בין ימי ראשית המדינה לימינו אנו?

הכנס בשייח' מוניס- תצוגה צהובה

הצעות להדרכה:

נפתח בצפייה בסרטון. לאחר הצפייה נערוך דיון קצר בשאלה המוצגת בסוף הסרטון:

- מה למד בן-גוריון על הדרך שכדאי לפנות בה אל הנוער? מה בחר לעשות לאחר כשלונו?
- לאחר הדיון ננחה את הקבוצה לבקר בתערוכה ולחפש בה תשובה או כיוון לתשובה לשאלות שעלו בדיון.
- איזה מוצג בתערוכה נוגע בכם במיוחד? הסבירו
- אילו שאלות עולות בכם בעקבות הביקור בתערוכה?
- למה לדעתכם נכשל הכנס בשייח' מוניס? עד כמה הייתה האחריות לכישלון מוטלת על בן-גוריון? עד כמה הייתה מוטלת על הנוער? הסבירו את תשובותיכם בעזרת פריטים מהתערוכה.
- הכנס בשייח' מוניס העלה לפני השטח את הפער ואת המתח בין החזון של בן-גוריון לרצון הצעירים במדינה, כמה, לפי דעתכם, קיים היום פער בין חזון מנהיגי המדינה ובין האזרחים הצעירים?
- עד כמה צריכים מנהיגי המדינה לקיים קשר עם האזרחים בכלל ועם בני הנוער בפרט? בפלטפורמות הדיגיטליות? (טיקטוק, פייסבוק, אינסטגרם וכו') באילו נושאים, אם בכלל, הם צריכים לקיים קשר זה?
- האם בימינו מנהיגי המדינה קשובים לאזרחים ולבני הנוער?

חזרה למפה

בן-גוריון בוואדי סאליב- תצוגה אדומה

הצעות להדרכה:

נפתח בצפייה בסרטון. לאחר הצפייה נערוך דיון קצר בשאלה המוצגת בסוף הסרטון:

- האם זכה שלום כהן להגיד את שהיה לו לומר? כיצד הגיב בן-גוריון?
- לו היינו הופכים את הסצנה הזו לסרט – את מי הייתם מלהקים לתפקיד שלום כהן? ואת מי לתפקיד בן-גוריון?
- לאחר הדיון ננחה את הקבוצה לבקר בתערוכה. ולחפש בה תשובה או כיוון לתשובה לשאלות שעלו בדיון.
- אילו שאלות עולות בכם בעקבות הביקור בתערוכה?
- על מה הייתם אתם זועקים מול ראש הממשלה?
- מה הדרך הטובה ביותר להתמודדות של ראש הממשלה עם זעקה כזו?

חזרה למפה

